

Laajakaistayhteydet maaseudulla - keskustelua vaihtoehtoista

Petri Kahila, tutkimusjohtaja & Timo Hirvonen, tutkija

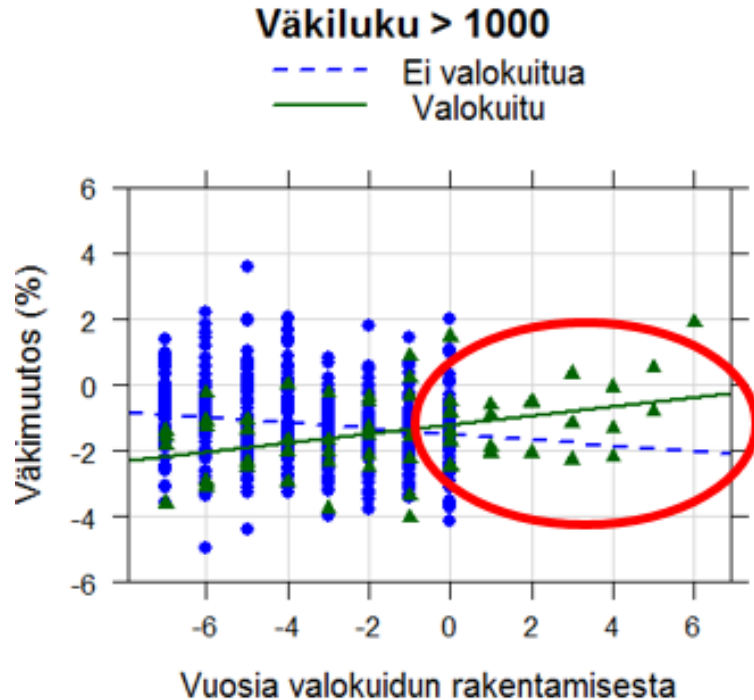
KUNTAMARKKINAT 2019

Torstai 11.9.2019 Kuntatalo

Maaseudun INFRA-verkoston selvitys valokuituinvestointien kehittämistä

- Selvityksen toteuttaa Itä-Suomen yliopiston alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia.
- Tehtävä:
 - Kartoitetaan ja analysoidaan valokuituinvestointien toteutusmalleja ja rahoitusta sekä tunnistetaan hyviä käytäntöjä esimerkkitapausten (8kpl) kautta.
 - Tunnistetaan hyviä ja kestäviä rahoitusmalleja ja arvioidaan tulevaisuuden rahoitustarpeita.
 - Selvitetään valokuituverkon vaikutuksia ja hyötyjä: Miten valokuituinvestointi tuottaa lisäarvoa kunnalle ja aluetalouteen sekä millaisia sosioekonomisia vaikutuksia valokuituinvestoinnin jälkeen voidaan tunnistaa?
- Esimerkkitapaukset: Äkäslompolan kyläverkkohanke, Kuitu16 osuuskunta/Itä-Uusimaa, Ilonet Oy/ Ilomantsi, Suupohjan Seutuverkko Oy/Etelä-Pohjanmaa, Ysinetti/ Orivesi, Kymijoen Kyläverkko osk, Kaisanet Oy ja Oulun Seudun Sähkö Oy.

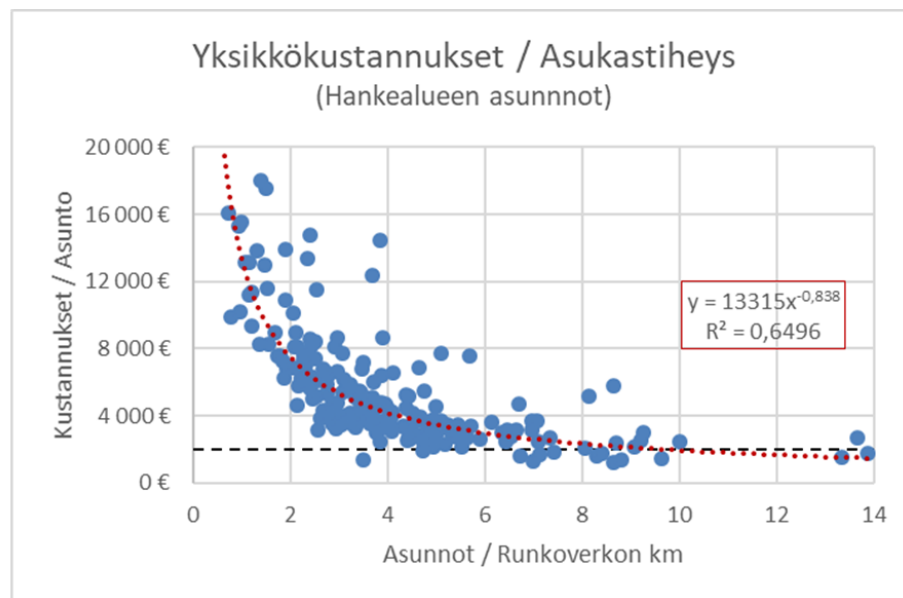
Valokuitu on tärkeä

- Valokuidun rakentaminen vaikuttanut myönteisesti alueyksiköiden väestökehitykseen:
 - Rakennetuilla valokuitualueilla väkiluku vähentynyt vähemmän, kuin rakentamattomilla alueilla.
- Valokuidun rakentamisen vaikutukset ilmenevät viiveellä, sillä olennaista on rakentamisesta kulunut aika.
- Mallinnus perustuu keskimääräiseen kehitykseen – poikkeamat tästä mahdollisia.
- Havainnot tukevat aikaisempia tutkimustuloksia siitä, että valokuidusta on muodostunut autoteihin ja sähköön verrattavissa oleva infrastruktuuri 2000-luvulla

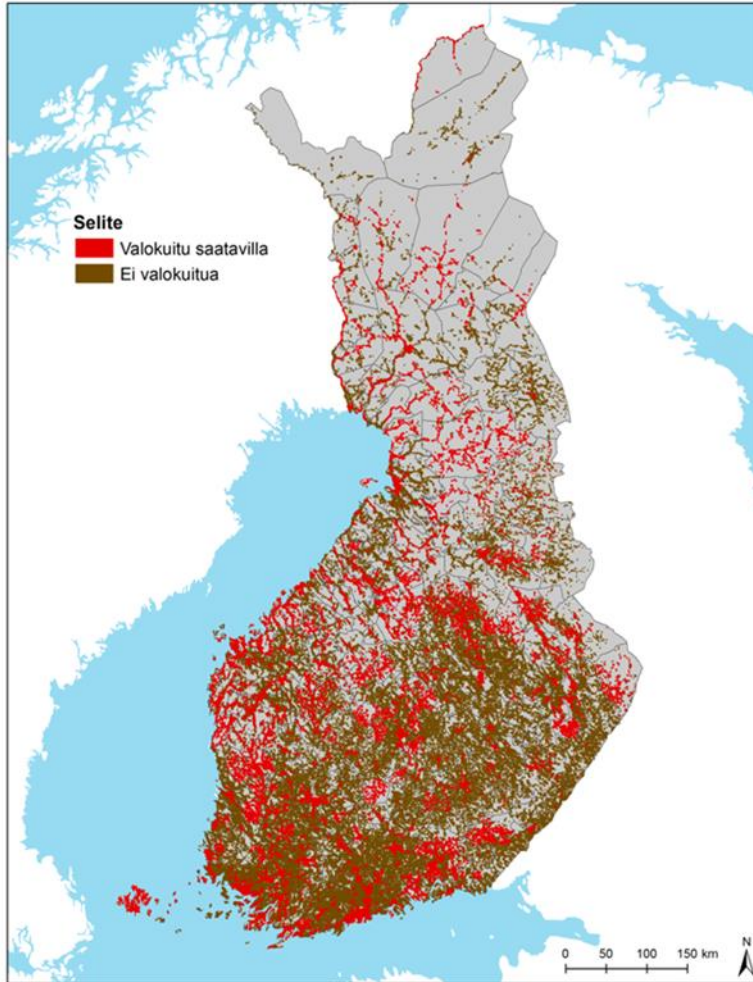
Rakentaminen on kallista

- Aukastiheys ja/tai asukkaiden into liittyä verkkoon (penetraatio) ratkaisevat kannattavuuden
- 2 asuntoa/runkoverkon km => rakentamiskustannukset n. 8 000 €/asunto => miten suuri julkinen tuki ja/tai penetraatio tarvitaan, jotta liittymän kytkentämaksu on alle 2 000 € ?

Toteutusmallit vaihtelevat

1. Kuntayhtiön malli
 2. Kuntaomisteisen osakeyhtiön malli
 3. Yhtiö-malli, jonka taustalla esim. sähköyhtiö / sähköosuuskunta jne.
 4. Osuuskunta-malli
 5. Kyläverkot (usein pienten kyläosuuskuntien toteuttamia)
 6. Teleoperaattorien toteuttamat hankkeet (usein pieniä operaattoreita)
- Rahoitusmallit (julkinen tuki, julkisen tuen yhdistelmät, kunnan osuus, yksityinen rahoitus, lainan tarve) edellisten sisällä vaihtelevat.
 - Rahoituksen saaminen ja sen ehdot helpottuneet vrt. rakentamisen alkuaikoihin.
 - Erilaisista toteutus- ja rahoitusmalleista johtuen myös liittymien hinnat (100 – 2000 € tai jopa enemmän) ja käyttömaksut vaihtelevat.

Tulos: kehityskuva sirpaleinen

- Miksi sirpaleinen?
 - Toteutustavat, tukipolitiikka?
- Ennuste
 - Synkkä harvaan asutun maaseudun osalta
- Miten täytetään välialueet?
 - Nykymalli, jossa kannattavimmat alueet toteutetaan pienialaisina erityisratkaisuna => välialueiden rakentaminen jatkossa liki mahdotonta
- Vaihtoehdot
 - Esim. Ilomantsin malli (ulotetaan koko kunnan alueelle)
 - Valtion vahvempi rooli välialueilla?

Kuntien rooli

- Tuki edellyttänyt kunnan osarahoitusta
 - Vain osa kunnista lähtenyt rahoittamaan
- Kuntien aloitteellisuus tärkeää
 - Operaattoreiden mielenkiinnon kohdistaminen, kunta mukana markkinoinnissa
- Kuntalaisten tasavertaisuus?
 - Miksi rakentaminen ei ulotu koko kunnan alueelle?
- Miksi julkiset palvelut eivät siirry verkkoon?
- Palvelujen lisääminen lisää laajakaistan kysyntää (penetraatio)
- Kiinteän laajakaistan parempi hyödyntäminen kunnan toiminnoissa ja palveluissa sekä markkinoinnissa (uudet yritykset, asukkaat)
- Uhkana alueiden ja kuntien erilaistumisen voimistuminen

Kysymyksiä ja kommentteja

Petri Kahila, tutkimusjohtaja
Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia
petri.kahila@uef.fi

Timo Hirvonen, tutkija
Alue- ja tutkimuskeskus Spatia
timo.hirvonen@uef.fi